

KLAGANDE

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]

Ombud för 1 och 2:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 7 maj 2018,
dnr 218111-18363-2018

SAKEN

Skyddsjakt efter varg enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) beslutade att avslå Molstabergets säteris ansökan om skydds jakt på varg i Sjudareviret. Som skäl för beslutet angavs i huvudsak att Molstabergets säteri har utsatts för omfattande vargangrepp som medfört en betydande skada på tamboskap – och att det finns risk för nya angrepp – men att förutsättningar för skydds jakt inte bedömts uppfylla då det finns en annan lämplig lösning. Denna lösning är skyddsåtgärder genom översyn av stängslingen, som bör genomföras i första hand. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad [REDACTED] och [REDACTED] anför

[REDACTED] och [REDACTED] (de klagande) yrkar att länsstyrelsens beslut upphävs och att skydds jakt beviljas. Till stöd för sin talan anför de i huvudsak följande. Fårbesättningens normalstorlek är under sommaren närmare 1 700 individer och under vintern närmare 500. Inom vargreviret (Sjudareviret) finns ett femtiotal fårbesättningar, nöt- och hästbesättningar samt sällskapsdjur i form av hundar och katter. För Molstabergets säteri har vargattackerna under 2015-2018 inneburit att 166 får dödats samt att ett stort antal får skadats. De direkta konsekvenserna för djurhållare är oro, rädsla och stress för kommande angrepp på tamdjur med betydande ekonomiska skador som följd. Skydds jakt ska därför beviljas på grund av negativa ekonomiska och sociala konsekvenser för djurhållarna, vilket bedöms ha ett allt överskuggande allmänintresse. Skydds jakt bör beviljas för att förebygga ytterligare allvarliga skador. Angreppen är att anse som allvarlig skada enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt. Risk för fortsatta attacker bedöms som mycket hög.

De aktuella hagarna på Mollstaberget är omgärdade av rovdjursavvisande stängsel och mellan hagarna finns traditionella nät med eltråd. En åtgärdsplan för stängsling med rovdjursavvisande stängsel har tagits fram gemensamt med klaganden och länsstyrelsen. I åtgärdsplanen finns inte angivet att rovdjursavvisande stängsel ska finnas mellan exempelvis hagarna 3 A och 3 B. Åtgärdsplanen avser att skapa ett skalskydd kring större områden på Mollstaberget. De klagande har i alla delar följt åtgärdsplanen. Alla stängsel i hagar där får har hållits på Mollstaberget är kontrollerade och funktionella för avsett ändamål, vilket är att hålla fåren inne i aktuella hagar. Någon skyldighet att sätta upp rovdjursavvisande stängsel när varg etablerat sig i området finns inte. De åtaganden som gjorts enligt åtgärdsplanen är frivilliga åtaganden. Av Naturvårdsverkets yttrande 2015-10-06 ”skydds jakt varg - översyn av regler och tillämpning” anges under rubriken annan lämplig lösning. ”I dagsläget bedömer såväl länsstyrelserna som Naturvårdsverket att det inte finns någon möjlighet att kräva av fårägare att sätta upp rovdjursavvisande stängsel, samt att åtgärden är frivillig.” Hage 3 A där den första attacken ägde rum den 2 maj 2018 var i stort sett färdigstängslad med rovdjursavvisande stängsel. Fungerande färstängsel med el fanns mellan hage 3 A och 3 B. Avseende Hage nr 2 där den andra attacken ägde rum den 5 maj 2018 var den rovdjursstängslad och godkänd av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen påstår i sitt beslut att grindar till hagarna lämnats öppna. Anledningen till slutsatsen bedöms vara att en grind i norra änden på hage nr 2 stod öppen vid länsstyrelsens besiktning på förmiddagen den 5 maj efter det andra angreppet. Det har inte funnits svagheter i stängslingen. Länsstyrelsen uppgifter avseende att vargarna kunnat ta sig in till fåren utan att passera något stängsel eller några grindar stämmer inte. Alla grindar hade öppnats på morgonen den 5 maj 2018 för att man behövde ta sig in i hagarna 3 B med fordon för stängsling av hage 3 B:s västra gräns och för att flytta och söka efter skadade får. Grinden mot hage 2 var dock stängd natten mellan den 4 och 5 maj. Detta bekräftas av bifogad redogörelse från två enskilda,

vilket bifogas överklagandet. Även [REDACTED] har meddelat att grinden var stängd vilket inte tagits med i länsstyrelsens besiktnings rapport. Den spårning som länsstyrelsen utfört har skett med en icke certifierad hund. Stängsling av de aktuella hagarna har slutförts och godkänts av länsstyrelsen den 9 maj 2018. Det går inte att hitta andra lämpliga lösningar än skydds jakt när vargar har inriktat sig på attacker på tamdjur. De har stängslat med rovdjursavvisande stängsel så snabbt som möjligt enligt överenskommen åtgärdsplan. Rovdjursavvisande stängsel garanterar inte att det inte sker nya angrepp.

Vad Länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut.

RÄTTSLIG REGLERING

Bestämmelser

Skydds jakt efter varg får enligt 23 a och 23 b §§ jaktförordningen (1987:905) meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i syfte att bl.a. förhindra en allvarlig skada, särskilt på boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom.

Avgörande

EU- domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 angående jakt efter varg i Finland (Europeiska kommissionen mot Republiken Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i art och habitatdirektivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter

endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om samtliga förutsättningar för skyddsjakt är uppfyllda.

För att skyddsjakt ska kunna beviljas måste samtliga förutsättningar som anges i 23 a och 23 b §§ jaktförordningen vara uppfyllda.

Allvarlig skada

I målet har framkommit att Molstabergs säteri utsatts för två vargattacker den 2 maj 2018 respektive den 5 maj 2018. Vid den första attacken dödades 42 stycken får och över tio skadades. Vid den andra attacken dödades 18 får eller fick avlivas och 22 skadades. Förvaltningsrätten bedömer att attackerna utgör allvarlig skada enligt jaktförordningen.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har dock avslagit Molstabergs säteris ansökan om skyddsjakt på varg i Sjundareviret med hänvisning till att det finns en annan lämplig lösning.

Av utredningen i målet framgår att länsstyrelsen har genomfört besiktningar på Molstabergs säteri efter de aktuella angreppen den 2 respektive 5 maj 2018 av besiktningspersonal och en utbildad besiktningshund (certifieringssteg 2). Länsstyrelsens bedömning efter besiktningarna är att det funnits betydande svagheter i stängslingen av de angripna hagarna, som inneburit att varg haft direkt tillgång till fåren utan att behöva passera funktionella stängsel – vare sig rovdjurssäkrade stängsel eller andra typer av färstängsel.

I besiktningsprotokoll efter den första attacken anges bl.a. att hage 3 A avgränsas i väster mot hage 3 B genom en vattenbarriär (en å). De västra delarna av hage 3 B saknade rovdjursavvisande stängsel. I samband med påbörjat arbete med att sätta upp sådant stängsel har befintligt fårstängsel plockats bort. Det akutstängsel som suttit utanför tidigare stängsel har fallit till marken på vissa ställen. Bedömning har gjorts att vargen/vargarna har kommit in i hage 3 B och sedan simmat/hoppat över ån till hage 3 A.

I besiktningsprotokoll efter den andra attacken anges bl.a. att ett 4-trådigt elstängsel var demonterat vid delar av sträckningen längs hage 3 B:s västra sida. Spårupptag med hund och tassavtryck visar att vargen/vargarna kommit in i hage 3 B över detta nedplockade stängsel. Vargen/vargarna har där efter passerat en grind som leder in till angreppshagen. Grinden var inte förstärkt med eltråd och uppfyller inte kraven som rovdjursavvisande. Spänningen i stängslet som omgärdar angreppshagen uppmättes till 600 V, vilket får anses för lågt då Viltskadecenters rekommendationer är 4 500 V för att anses rovdjursavvisande.

De klagande har bestridit att det funnits svagheter i stängslingen. De har bl.a. anfört att länsstyrelsens påstående att vargarna kunnat ta sig in till fåren utan att behöva passera något stängsel eller några grindar inte stämmer. Hagen där den första attacken ägde rum (hage 3 A) var i stort sett färdigstängslad med rovdjursavvisande stängsel och det fanns fungerande fårstängsel med eltråd mellan hage 3 A och 3 B. Hagen där den andra attacken ägde rum (hage 2) var rovdjursstängslad och godkänd av länsstyrelsen. Grinden till hage 2 var stängd under natten mellan den 4 och 5 maj 2018, vilket bekräftas av redogörelse från två enskilda personer.

De klagande har också ifrågasatt den spårning som utfördes efter den andra attacken, besiktningshundens utbildningsnivå, besiktningsmannens agerande och länsstyrelsens bedömning av omständigheterna kring attackerna.

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen har fog för sin uppfattning att det har funnits betydande svagheter i stängslingen av de angripna hagarna. De klagande anser att färbesättningen har hållits väl stängslad, men har själva verifierat att arbetet med att stängsla den först angripna hagen med rovdjursavvisande stängsel inte var fullbordat vid den första attacken. Vad avser den andra attacken framgår att parterna har olika uppfattningar om grinden till hage 2 har varit öppen eller stängd, men enligt förvaltningsrättens mening framgår att det oaktat detta har framkommit sådana brister gällande grinden och den elektriska spänningen i stängslet runt hagen att stängslingen inte kan anses ha fungerat som ett rovdjursavvisande stängsel. Förvaltningsrätten anser att det som de klagande har anfört om genomförandet av besiktningarna och besiktningshundens utbildningsnivå inte ger skäl att ifrågasätta de brister som konstaterats vid besiktningarna.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att förutsättningarna för skydds jakt inte är uppfyllda, då det finns en annan lämplig lösning i form av skyddsåtgärder genom översyn av stängslingen såsom länsstyrelsen har föreslagit. Under dessa förhållanden saknar förvaltningsrätten skäl att pröva frågan om gynnsam bevarandestatus. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 2).

rådman

I avgörandet har även nämndemännen , och deltagit. har föredragit målet.

Enheten för naturvård

14

e-post

Ansökan om skydds jakt, Molstabergr, Södertälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län avslår ansökan om skydds jakt.

Bakgrund

Ansökan om skydds jakt

Molstabergrs säteri har den 5 maj 2018 genom [redacted] ansökt om skydds jakt efter samtliga vargar i Sjunclareviret. Sökanden har muntligen uppgivit att man har tillgång till en lämplig jaktledare. I ansökan framförs bland annat att det inom det s.k. Sjunclareviret har funnits varg sedan årsskiftet 2014/2015 och att det inom reviret finns ett 50-tal djurhållare med hästar, nötkreatur och får. Molstabergrs säteri har nu drabbats av två nya attacker, onsdagen den 2 maj 2018 med 41 döda och över tio svårt skadade samt den 5 maj 2018 med drygt tio döda och minst lika många skadade.

Länsstyrelsens kännedom om varg i området

Under 2018 konstaterade Länsstyrelsen att en ny föryngring av varg skett i det tidigare Sjunclareviret i området runt Mölnbo-Gnesta. Vargreviret har fått namnet Sjuncla 2.

En familjegrupp av varg bedöms för närvarande finnas i Sjuncla 2. Efter spillningsinventering kunde Länsstyrelsen under vintern 2017 konstatera att minst två valpar fötts i reviret under 2017. Föräldraparet vid denna föryngring var helsyskon födda i det tidigare Sjunclareviret, Sjuncla 1. Hanen har dock i år ersatts med en hane (G113-16) som kommer från Ärla-reviret i Södermanlands län. Den tidigare alfahanen (G26-16) har avlivats i Södermanlands län i april 2018. Denna varg var angripen av skabb och i mycket dålig kondition.

Förebyggande åtgärder

Molstabergrs säteri har sedan 2016 arbetat med att genomföra en åtgärdsplan om skyddsåtgärder innefattande bl.a. stängsling med rovdjursavvisande stängsel. Molstabergrs säteri har beviljats bidrag för rovdjursavvisande stängsel. Merparten av stängslingen enligt åtgärdsplanen är genomförd. Dock är stängslingen med rovdjursavvisande stängsel inte slutförd i norra delen av gården.

Efter begäran medgav Länsstyrelsen den 21 december 2017 Molstabergr anstånd med att slutföra stängslingen av rovdjursavvisande stängsel för hagarna 3A och

Datum
2018-05-07

Beteckning
218111-18363-2018

3B till den 1 juni 2018. Stängslingen skulle enligt åtgärdsplanen ha varit slutförd den 31 december 2017. Av anståndet framgår att Länsstyrelsen förutsätter att inga får kommer att hållas i hagarna 3A och 3B innan dessa hagar är försedda med rovdjursstängsel.

Molstabergs säteri har nu efter vargangreppet den 2 maj uppgett att man i närtid ska slutföra uppsättandet av rovdjursavvisande stängsel enligt åtgärdsplanen i hage 3B som saknar sådant stängsel. Som en akut åtgärd har Molstabergs säteri flyttat djuren från den angripna beteshagen.

Angreppen 2 och 5 maj

Länsstyrelsen konstaterar att angreppet den 2 maj 2018 skedde i hage 3A. Vidare kan konstateras att Molstabergs säteri har använt hage 3A trots att rovdjursstängsling av 3B inte var utförd och att befintliga stängsel i 3B uppenbarligen heller inte var kontrollerade.

Länsstyrelsens har besiktigat hage 3A där angreppet upptäcktes den 2 maj, bland annat med hjälp av besiktningshund utbildad för spårning av stora rovdjur. Länsstyrelsen bedömer att vargen/vargarna tagit sig in i hagen genom att passera ett liggande stängsel in till angränsande hage (hage 3B) samt därefter passerat ett ostängslat mindre vattendrag och på så sätt kommit in i den hage där fåren angreps (hage 3A). Hage 3A och 3B är egentligen en sammanhängande fälla eftersom de endast avgränsas av vattendraget. Varg har således kunnat nå fåren utan att passera något funktionellt stängsel.

Länsstyrelsen har även besiktigat hagen där angreppet den 5 maj 2018 skedde och som har rovdjursavvisande stängsel. Spårning med hund och spårstämplar i lera från varg visar att varg tagit sig in i denna hage via hage 3B. Molstabergs säteri hade dagen innan tagit ner befintligt stängsel med 4 eltrådar längs hage 3B i samband med arbeten för att slutföra rovdjursstängslingen i 3B. Genom hundspårning och ytterligare spårstämplar från varg bedömer Länsstyrelsen att varg därefter gått in genom en öppen grind och gått över ett mindre vattendrag och därefter befunnit sig i den hage där angreppen skedde. Även i detta fall har varg kunnat nå fåren utan att passera något stängsel.

Skäl för Länsstyrelsens beslut

Tillämpliga bestämmelser

Bestämmelserna gällande skydds jakt i den svenska lagstiftningen har sin grund i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Beslutande myndigheter ska, ifråga om arter som är skyddade enligt direktivet, tolka den svenska lagstiftningen i linje med detta direktiv. Vargen har ett strikt skydd enligt EU:s direktiv.

För att skydds jakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen (1987:905) är uppfyllda. Skydds jakt får enligt bestämmelsen meddelas bland annat av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker

Datum
2018-05-07

Beteckning
218111-18363-2018

av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön. Ett annat skäl till att medge skydds jakt är att förhindra allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. För skydds jakt krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde,

Naturvårdsverket har den 22 december 2016 (ärendenr. NV-08042-16) delegerat rätten att besluta om skydds jakt på varg till Länsstyrelsen i Stockholms län med stöd av 24 a § jaktförordningen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen kan konstatera att Molstabergs säteri utsatts för omfattande vargangrepp som medfört en betydande skada på tamboskap. Angreppet den 2 maj 2018 innebar att 42 får dödades eller var så skadade att de fick avlivas. Därutöver fick 10 skadade får stå under observation. Angreppet den 5 maj 2018 innebar att 18 får dödades eller fick avlivas och 22 skadade får hålls under observation. Länsstyrelsen bedömer att det under närmaste tiden fortsatt finns en risk för nya vargangrepp.

För att skydds jakt ska kunna beviljas krävs dock bland annat att det inte ska finnas någon annan lämplig lösning. Länsstyrelsen har som nämnts ovan kunnat konstatera betydande svagheter i stängslingen av de angripna hagarna, som inneburit att varg haft direkt tillgång till fåren utan att varg alls har behövt passera funktionella stängsel – vare sig rovdjurssäkrade eller andra typer av fårstängsel.

Länsstyrelsen bedömer att skyddsåtgärder genom översyn av stängslingen är en sådan annan lämplig lösning som bör genomföras i första hand. De skäl som i övrigt framförs i ansökan ger inte anledning till någon annan bedömning.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen för att medge skydds jakt inte är uppfyllda. Ansökan ska därför avslås.

Upplysning

Länsstyrelsen är beredd att skyndsamt pröva frågan om skydds jakt om nya omständigheter eller händelser uppkommer.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Luleå, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av vik. länsöverdirektör [REDACTED]. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist [REDACTED] och miljödirektör [REDACTED], föredragande.

Datum
2018-05-07

Beteckning
218111-18363-2018

Bilaga

Hur man överklagar hos Förvaltningsrätten

Kopia till

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Viltförvaltningsdelegationen Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Viltskadecenter

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.